

УДК 327(497.1)"196"
327(497.1:73)"196"
327(497.1:47)"196"

Dr Đoko TRIPKOVIĆ
Institut za savremenu istoriju

TITOVA POLITIKA BALANSA PREMA SUPERSILAMA 60-IH GODINA 20. VEKA*

APSTRAKT: *U radu se razmatra pitanje održavanja politike balansa prema supersilama koje su Tito i jugoslovenska vlada sprovodili tokom 60-ih godina dvadesetog veka. Uspešna realizacija takve politike bila je temeljni postulat spoljno-političke orijentacije i međunarodnog položaja Jugoslavije. Sa svoje strane, obe supersile su iz vlastitih interesa bile prečutno saglasne da se održi takva pozicija Jugoslavije.*

Ključne reči: *Tito, Jugoslavija, SSSR, SAD, međunarodni odnosi, spoljna politika, balans, ekvidistanca*

Politku balansa prema dve vodeće sile posleratnog sveta SAD i SSSR jugoslovenski lider Josip Broz Tito postavio je sredinom 50-ih godina 20. veka. On je uspeo da izmirenje sa sovjetskim vođstvom, koje je stupilo na scenu posle Staljinove smrti, ne dovede do poremećaja odnosa sa SAD, ključnim spoljnopoličkim faktorom koji mu je pomogao da istraje u borbi sa Staljinom i očuva nezavisnu poziciju Jugoslavije u međunarodnim odnosima, ne ugrožavajući pri tome socijalistički sistem i njegovu ličnu vlast u zemlji. Time je ostvario ono što je bio njegov strateški politički cilj, da pozicionira zemlju kao relativno nezavisan entitet između Istoka i Zapada – poziciju koju je želeo i koju je smatrao realnom i politički održivom.

Glavni preduslov za održavanje takve pozicije bilo je vođenje politike balansa, ekvidistance i stalno otvorenih vrata prema Moskvi i Vašingtonu.

* Tekst autora dr Đorđa Tripkovića bio je među prvima dostavljen redakciji zbornika *Tito-viđenja i tumačenja*, INIS, Beograd, 2011. Tehničkom omaškom u pripremi štampe je ispušten. U dogovoru sa autorom i uz ponovljeno izvinjenje redakcije Zbornika, mi ga objavljujemo u ovom broju *Tokova istorije*. Redakcija.

Uzimajući u obzir kontekst Hladnog rata, to je bio kompleksan i delikatan zadatak koji je zahtevao kontinuirano praćenje situacije u svetu, dobre procene stanja u odnosima između supersila, permanentnu i intenzivnu angažovanost na spoljnopolitičkom planu, osećaj i veštinu za preduzimanje pravovremenih poteza. Tito je uz pomoć svojih saradnika, i pored određenih propusta i neadekvatnih poteza, uspešno vodio takvu politiku, održavajući na taj način međunarodni položaj Jugoslavije na osnovama postavljenim sredinom 50-ih godina sve do svoje smrti.

Takav internacionalni status Jugoslavije postojao je i održavao se uz pristanak dve supersile. One su, svaka iz svojih razloga i interesa, prihvatile takvu poziciju Jugoslavije, smatrajući to boljom solucijom nego da se ona čvršće veže za protivnički tabor. Zbog toga one nisu preduzimale aktivnosti čiji bi cilj bio radikalna promena položaja Jugoslavije u svoju korist, barem kad je reč o kratkoročnim i srednjoročnim planovima. Nešto aktivnija u tom pogledu bila je sovjetska strana. Budući da je Jugoslavija socijalistička zemlja, njeni lideri su povremeno stavljali do znanja da očekuju da njeno rukovodstvo u osnovnim linijama deli iste stavove sa ostalim socijalističkim zemljama prema međunarodnim pitanjima, problemima u međunarodnom komunističkom pokretu, pa i prema pitanjima unutrašnjeg uređenja - od opaski Nikite Hruščova poput one da vojnik treba da sledi četu a ne četa vojnika (razgovor Hruščova sa Titom i njegovim saradnicima tokom boravka u Jugoslaviji 1956), preko snažne kritike programa SKJ iz 1958, do primedbi i sumnji rukovodstva predvođenog Leonidom Brežnjevim u pogledu unutrašnjeg razvoja Jugoslavije u drugoj polovini 60-ih godina. Međutim, takvi pogledi i stavovi, koji su s vremena na vreme, zavisno od okolnosti, dolazili do izražaja, nisu prelazili meru koja bi se mogla okvalifikovati kao direktan i otvoren pritisak u smislu vraćanja Jugoslavije u „staro jato“. Očigledno su i jedna i druga supersila procenjivali da dok je Tito živ nije realno očekivati da može doći do bitnije promene, te da je najbolje održavati postojeći red stvari.

Šezdesetih godina 20. veka Hladni rat je bio u punom jeku – bila je to decenija vrlo opasnih kriza u kojima su se supersile direktno konfrontirale (berlinska i kubanska kriza), ratova i intervencija u kojima su one bile direktno ili indirektno angažovane (rat u Vijetnamu, arapsko-izraelski rat, vojna intervencija u Čehoslovačkoj). Mada su supersile uspevale da izbegnu da stalni i otvoreni antagonizam i opasne krize u nekom trenutku prerastu u međusobni oružani obračun, što bi neminovno dovelo do planetarne katastrofe, te da izgrade određeni sistem komunikacije kojim su predupređivale izbijanje rata i održavanje postojećeg stanja stvari, odnose između SAD i SSSR tokom te decenije karakterisali su permantna zategnutost, nastavljanje konfrontacije i nepoverenja, kao i trke u naoružanju. Takvi odnosi između ovih sila i vojno-političkih blokova koje su predvodile stvarali su opštu atmosferu nesigurnosti i neizvesnosti u međunarodnim odnosima, što je neminovno usložnjavalo i otežavalo poziciju ostalih zema-

lja, pogotovo onih koje nisu bile uključene u vojno-političke blokove, kao što je to bio slučaj sa Jugoslavijom.

Tokom 1960. i delom 1961. politički odnosi (što se u prvom redu odnosi na međupartijske odnose) između Jugoslavije i SSSR-a i dalje su bili praktično zamrznuti, što je bila posledica pogoršanja odnosa do kojeg je došlo posle sovjetske vojne intervencije u Mađarskoj i, naročito, posle usvajanja novog programa SKJ 1958. koji je naišao na veoma oštru kritiku sovjetske i ostalih komunističkih partija (KP) istočnoevropskih zemalja. Izrazito negativan odnos izražen je i na međunarodnom savetovanju KP u Moskvi (1960), na kojem su program i uopšte politički kurs SKJ označeni kao skretanje sa linije marksizma-lenjinizma, a najoštrije u osudama „jugoslovenskog revizionizma“ bili su predstavnici albanske i kineske KP.

I pored ideoloških razlika početkom 60-ih godina došlo je do poboljšanja jugoslovensko-sovjetskih odnosa. To je bio izraz interesa dve strane za unapređenjem međusobne saradnje u trenutku teške i kompleksne situacije u međunarodnim odnosima, koju je obeležilo opasno zaoštavanje sukoba između SAD i SSSR (berlinska i kubanska kriza), organizovani nastup nesvrstanih zemalja na svetskoj političkoj sceni, u čemu je Jugoslavija imala veoma važnu ulogu, te početak sovjetsko-kineskog sukoba koji je narednih godina eskalirao prerastajući u najveći konflikt u međunarodnom komunističkom pokretu posle Drugog svetskog rata. Upravo je razlaz i sukob između dve najjače komunističke države i partije imao najveći uticaj na odluku sovjetskog i jugoslovenskog vodstva da otpočnu proces poboljšanja odnosa. Posle više godina obnovljeni su i susreti na vrhu: Tito je posetio SSSR krajem 1962. a Nikita Hruščov Jugoslaviju sredinom 1963. godine. Usledile su godine uspona saradnje na svim poljima, a obnovljena je i međupartijska sardnja čime je postignuta veća stabilnost u političkim odnosima između dve zemlje.¹

Posle višegodišnje stabilnosti, 1961. je došlo do značajnog zahlađenja u jugoslovensko-američkim odnosima. Osnovni razlog tome ležao je u nezadovoljstvu Vašingtona jugoslovenskim stavovima u pogledu berlinske krize, koji su bili znatno bliži sovjetskim pozicijama, a potom i nastupom Josipa Broza na prvoj konferenciji lidera nesvrstanih zemalja u Beogradu, povodom čega je upućen i zvanični protest Beogradu. U izveštaju tim povodom, američki ambasador u Beogradu Džordž Kenan pisao je da deo Titovog govora o Berlinu „ne sadrži ni jedne reči koju ne bi mogao napisati Hruščov“. Stejt department u aide-memoire upućenom jugoslovenskoj vladi (15. septembar) izražava „razočaranje i zabrinutost“ vlade SAD „neumerenim tonom i pristrasnim sadržajem govora Predsednika Tita“. Inače, Kenan je u izveštajima iz tog vremena izražavao nezadovoljstvo jugoslovenskom politikom ocenjujući da ona postaje sve više

¹ Đ. Tripković, *Poboljšanje jugoslovensko-sovjetskih odnosa 1961–1962. godine*, Tokovi istorije, 3-4, 2008, str. 76–97.

prosovjetska i antizapadana, sugerišući preispitivanje američke politike prema Jugoslaviji. Međutim, u analizama u kojima je bio uključen sam vrh administracije Džona Kenedija, koji se bavi spoljnom politikom, nisu prihvaćeni Kenanovi stavovi i preporuke - u memorandumu državnog sekretara Dina Raska urađenog za predsednika Kenedija (novembar 1961) izneta je ocena da je u interesu SAD da nastavi da pruža podršku suverenitetu i nezavisnosti Jugoslavije.²

S druge strane, Tito i jugoslovenska vlada su procenjujući da bi nastavak zahlađenja sa Vašingtonom bio štetan po interes zemlje nastojali da poprave odnose sa SAD. U maju 1962. Koča Popović, jugoslovenski ministar inostranih poslova razgovarao je u Vašingtonu sa Raskom i Kenedijem; obe strane su pozitivno ocenile rezultate ove posete koja je otvorila vrata za nastavak aktivnog političkog dijaloga u pravcu poboljšanja odnsa. Dodatnu dozu opterećenja u jugoslovensko-američke odnose uneo je akt Kongresa o ukidanje klauzule najvećeg povlašćenja prema Jugoslaviji (oktobar 1962) i pored protivljenja Kenedijeve administracije. Ovaj čin, međutim, nije poremetio nastavak dijaloga između dve vlade. Držanje i stavovi Jugoslavije u vezi sa kubanskom krizom oktobra 1962 (opreznost nastupa, nestavljanje ni na jednu stranu, posrednička uloga) imali su pozitivno dejstvo na odnose između Beograda i Vašingtona. Politički dijalog intenziviran je tokom 1963. godine, kada su ostvareni i razgovori na najvišem političkom nivou prilikom posete Dina Raska Jugoslaviji (maj) i susreta Kenedija i Tita (septembar), a Jugoslaviji je ubrzo vraćen i status najvećeg povlašćenja. Obnovom političkog dijaloga stvoreni su uslovi za poboljšanje odnosa sa SAD a time i za uspešan nastavak politike ekvidistance na kojoj je počivao međunarodni položaj Jugoslavije. Odnosi između dve zemlje narednih godina bili su stabilni, nije bilo većih razmirica ili zahlađenja i pored značajnih razlika u stavovima prema pojedinim značajnim međunarodnim pitanjima.³

Tito i njegovi saradnici uspeli su da u ovom izrazito turbulentnom periodu (1961–1963) održe politiku balansa u odnosima sa supersilama i time očuvaju, pa i učvrste i unaprede poziciju Jugoslavije kao nezavisnog subjekta u međunarodnim odnosima. Susreti Tita sa liderima dve supersile: Hruščovom u avgustu i Kenedijem u septembru 1963. bili su jasan dokaz da je u Moskvi i u Vašingtonu procenjeno da je u interesu svake od ovih država da nastave politiku uvažavanja i održanja postojećeg međunarodnog položaja Jugoslavije.

Relativno visok nivo stabilnosti koji je u odnosima Jugoslavije sa SSSR-om i SAD postignut tokom 1963. protegao se u osnovi sve do avgusta 1968, tj. do vojne intervencije u Čehoslovačkoj. U tom periodu nije bilo većih poremećaja u političkim odnosima, a prilično uspešno se razvijala i bilateralna saradnja, naročito sa SSSR-om (ekonomska, vojna, kulturna). Kratkotrajna stre-

² Vidi: Д. Богетић, *Погоришање југословенско-америчких односа после првог самита несврстаних земаља у Београду*, Историја 20. века, 2, Београд 2006, 71–86.

³ Ђ. Tripković, *n. d.*

pnja i neizvesnost koja je nastala u Beogradu povodom smene Nikite Hruščova u jesen 1964. brzo je prevaziđena; novo sovjetsko rukovodstvo je poslalo poruku da će nastaviti politički kurs prema Jugoslaviji iz prethodnih godina.⁴ Ipak, vremenom su razlike koje su se ispoljavale kroz primedbe i „rezerve“ sovjetske strane u pogledu unutrašnjeg razvoja Jugoslavije (mesto i uloga SKJ, privredna redforma i dr.) postojale sve izraženije, naročito posle smene Aleksandra Rankovića, nominalno drugog čoveka jugoslovenske državno-partijske nomenklature. Pored toga, na političku klimu u međusobnim odnosima nepovoljno se odražavalo istrajno odbijanje Tita i jugoslovenskog rukovodstva da prihvati pozive Moskve za učešće SKJ na međunarodnim konferencijama KP. Krajem 1967. atmosfera u političkim odnosima bila je na znatno nižem nivou nego što je bila u prve dve godine vladavine rukovodstva predvođenog Leonidom Brežnjevim, s tim što se bilateralna saradnja (ekonomska, vojna i dr.) održavala na stepenu dostignutom prethodnih godina. Gledano u celini odnosi između dve zemlje su i pored ispoljavanja određenih političkih i ideoloških razlika sve do 1968. bili na nivou kojim su bile zadovoljne obe strane.⁵

Vojna intervencija SSSR-a i još četiri članice Varšavskog pakta u Čehoslovačkoj avgusta 1968. dovela je do naglog pogoršanja odnosa između SSSR-a i Jugoslavije, koja je veoma oštro osudila ovaj akt.⁶ U naredna dva meseca te odnose su karakterisali napetost, međusobne optužbe i neizvesnost u pogledu budućeg razvoja situacije. Bio je to najveći poremećaj u odnosima između dve zemlje posle normalizacije sredinom 50-ih godina i ujedno najveća pretnja po opstanak politike balansa. Tito i jugoslovenska vlada su, međutim, želeli povratak balansa u političkim odnosima sa supersilama, na čemu su aktivno radili odmah po spuštanju tenzija i procene da je prošla neposredna opasnost po bezbednost zemlje, tj. od oktobra 1968. godine. I sovjetsko vodstvo je smatralo da bi posle konsolidacije pozicija u Čehoslovačkoj i izvesnog smirivanja situacije u toj zemlji u sovjetskom interesu bilo zaustavljanje daljeg pogoršanja odnosa sa Jugoslavijom, tako da su u osnovi sredinom oktobra bili spremni na prve korake u tom smeru. Obe strane su pri tome nameravale da zadrže vlastite ocene i stavove prema događajima u Čehoslovačkoj, bez velike polemike o tome, te da se odnosi u budućnosti odvijaju uz prihvatanje realnog stanja stvari u toj zemlji, tj. kao svršenog čina.⁷

⁴ Đ. Tripković, *Jugoslovensko-sovjetski odnosi i smena na sovjetskom vrhu 1963–1965, 1968*, Istorija 20. veka, 1, 2009, str. 107–122.

⁵ Đ. Tripković, *Odnosi između Jugoslavije i Sovjetokog Saveza 1965–1967*, Istorija 20. veka, 1, 2010, str. 133–150.

⁶ Lj. Dimić, *Pogled iz Beograda na Čehoslovačku 1968 godine*, Tokovi istorije, 3-4, Beograd 2005, 205–232.

⁷ Vidi: Đ. Tripković, *Međunarodni položaj Jugoslavije i vojna intervencija u Čehoslovačkoj 1968*, Istorija 20. veka, 1, 2008, str. 115–130.

I pored isticanja neslaganja i polemike, u pismima koja su razmenili Tito i Leonid Brežnjev u drugoj polovini oktobra 1968. izražena je spremnost za prevazilaženjem nepovoljnog stanja u odnosima između dve zemlje.⁸ Međutim, da bi se u tom smislu postigli vidljivi rezultati bilo je potrebno dosta vremena i rada. U proleće 1969. sovjetsko rukovodstvo je dalo zeleno svetlo za popravljjanje odnosa sa Jugoslavijom, čime su bila otvorena vrata političkom dijalogu koji je narednih meseci pojačan. Poseta Andreja Gromika, ministra inostranih poslova SSSR-a Jugoslaviji početkom septembra te godine, kojom prilikom je Titu i jugoslovenskom vodstvu preneo gledišta sovjetskog rukovodstva, bio je čin koji je označio obnovu komunikacije na najvišem nivou i normalizaciju političkih odnosa. Time su istovremeno, posle godinu dana, odnosi Jugoslavije sa SSSR-om vraćeni na nivo koji je jugoslovenskoj strani omogućavao nastavak politike balansa prema supersilama i održavanje postojećeg međunarodnog položaja zemlje.⁹

Vojna intervencija u Čehoslovačkoj direktno je uticala na osetno poboljšanje jugoslovensko-američkih odnosa.¹⁰ Vlada SAD je veoma pozitivno ocenila stavove i držanje Jugoslavije, a politički dijalog na relaciji Beograd-Vašington bio je sve bolji. Jugoslovenska strana je posebno radila na dobijanju, ako ne čvrstih garancija, ono barem jasne podrške SAD jugoslovenskoj nezavisnosti. Mada su procene američkih službi (kao uostalom i jugoslovenskih) bile da ne postoji realna i neposredna pretnja od sovjetske oružane akcije protiv Jugoslavije. Američka vlada je kroz izjave svojih zvaničnika, posebno izjave predsednika Lindona Džonsona sredinom oktobra 1968. u kojoj se ističe njegovo „stalno interesovanje za nezavisnost, suverenitet i ekonomski razvoj SFRJ“, ispunila jugoslovenska očekivanja u tom smislu. Dobar razvoj političkih odnosa nastavljen je i u vreme administracije Ričarda Niksona, koji je po preuzimanju dužnosti u poruci Titu potvrdio kontinuitet američke politike prema Jugoslaviji. Pozitivna klima u političkim odnosima uticala je na unapređenje bilateralne saradnje (ekonomska, naučno-kulturna), koja je ranih godina bila prilično skromna.

U zaključku ovog razmatranja može se konstatovati da su Josip Broz Tito i njegova vlada tokom 60-tih godina uspeli da održe balans u odnosima sa dve supersile što je bio ključni uslov za sprovođenje spoljnopolitičke orijentacije na kojoj se temeljila stabilnost međunarodnog položaja Jugoslavije. Uspeh u ostvarenju takvog rezultata bio je utoliko značajniji s obzirom da je tokom te decenije Hladni rat bio u punom jeku, da su odnosi između supersila

⁸ Đ. Tripković, Prepiska Tita sa Leonidom Brežnjevom i Lindonom Džonsonom povodom događaja u Čehoslovačkoj 1968, Istorija 20. veka, 2, 2010, str. 175–187.

⁹ Vidi: Đ. Tripković, *Vraćanje balansa u politici Jugoslavije prema supersilama krajem 60-ih godina 20. veka*, Tokovi istorije, 2, 2010, str. 75–94.

¹⁰ Vidi: D. Bogetić, *Jugoslovensko-američki odnosi u svetlu vojne intervencije u Čehoslovačkoj 1968*, Istorija 20. veka, 2, Beograd, 2007, str. 75–88.

i suprostavljenih blokova karakterisali visok stepen nepoverenja i tenzija, kao i direktna konfrontiranja koja su u nekim slučajevima prerastala u krize koje su pretile da se pretvore u oružani sukob. Politika balansa u odnosima sa super silama održavala se i tokom naredne decenije, sve do smrti Josipa Broza, s tim što valja napomenuti da je bilo znatno manje problema i iskušenja u njenom sprovođenju.

Summary

Dr Đoko Tripkovic

Tito's Policy of Balance Towards the Superpowers in 1960s

Key words: *Tito, Yugoslavia, USSR, USA, international relations, foreign policy, balance, equidistance*

Josip Broz Tito continued to pursue consistently and skillfully during 1960s, the policy of balance towards the two superpowers established in mid-1950s that was the cornerstone of Yugoslavia's international position, although the relations between the USA and the USSR were passing through great ordeals and the Cold War was reaching its culmination. During that decade the two superpowers were in constant conflict that at times degenerated into direct confrontation seriously threatening to escalate into a military conflict with catastrophic consequences for the whole world – such as were the Berlin and Cuban crisis. Conflicts and rivalry made themselves manifest in all other conflicts and crisis in the world at that time – the war in Vietnam, the Arab-Israeli war, the military intervention in Czechoslovakia. It was difficult for Tito and the Yugoslav government to pursue the policy of balance and equidistance under such circumstances. In some cases that was impossible for objective reasons, since the actions and acts of these powers forced Tito and his government to negative reactions. On less frequent occasions, cooling of relations was brought about by inadvertent actions of Belgrade that were disliked in Washington and in Moscow. However, whatever the reasons, the Yugoslav side always made moves to restore the policy of balance and was usually successful. In some cases the initiative to improve relations came from the superpowers. It is worth noting that such policy of Josip Broz couldn't have succeeded had both superpowers not tacitly accepted such position of Yugoslavia, because of which they refrained from acts that would jeopardize Yugoslavia's international position.

The cooling of relations between Yugoslavia and the USA in early 1960s was overcome through intensive dialogue of two parties, whose final act was the

meeting of J.F. Kennedy and Tito in September 1963. The relations remained fairly steady and were not disturbed even by quite harsh stance of Yugoslavia regarding the American military action in Vietnam or by conflicting views on Arab-Israeli conflict. The relations between Belgrade and Washington improved markedly late in the decade, primarily thanks to the Soviet military intervention in Czechoslovakia.

The relations between Yugoslavia and the USSR were greatly improved during 1960s after several years of marked cooling. The cooperation between the two countries improved yearly and the stability of the relations wasn't disturbed to a larger degree by ideological disputes or by fall of Nikita Khrushchev and coming to power of the new team in Moscow. The events in Czechoslovakia and the military intervention in that country disturbed drastically the Yugoslav-Soviet relations. However, the political leaders in Belgrade and in Moscow soon realized that such state of affairs wasn't in the interest of either side, so steps were undertaken in 1969 to renew the political dialogue and to stabilize the overall relations between the two countries.

Doko Tripković

REZIME

Politiku balansa prema dvema supersilama, uspostavljenu sredinom 50-ih godina 20. veka, koja je predstavljala ključni elemenat međunarodne pozicije Jugoslavije, Josip Broz Tito je uporno i vešto sprovodio tokom 60-ih godina i pored toga što su odnosi između SAD i SSSR u to vreme prolazili kroz velika iskušenja, a Hladni rat dostizao svoju kulminaciju. Tokom te decenije ove dve supersile su bile u permanentnom konfliktu, koji je u nekim momentima prerastao u direktne konfrontacije sa realnom pretnjom da preraste u oružani sukob sa katastrofalnim posledicama po čitav svet – kao što su to bile Berlinska i Kubanska kriza. Sukobljavanje i rivalitet su dolazili do izražaja i u svim ostalim konfliktima i krizama u svetu iz tog vremena – rat u Vijetnamu, arapsko-izraelski rat, vojna intervencija u Čehoslovačkoj. Titu i jugoslovenskoj vladi nije bilo lako da u takvim okolnostima održe politiku balansa i ekvidistance. U nekim slučajevima to je bilo nemoguće iz objektivnih razloga, s obzirom da su pojedini akti i postupci ovih sila terali Tita i njegovu vladu na negativnu reakciju. U redim prilikama, pak, do hlađenja odnosa dolazilo je zbog nedovoljno promišljenih poteza Beograda koji se nisu dopadali Vašingtonu i Moskvi. Međutim, bilo koji razlog da je bio u pitanju, s jugoslovenske strane su preduzimani koraci u pravcu povratka na politiku ravnoteže, u čemu se uglavnom i uspevalo, a u nekim slučajevima inicijativa za popravku odnosa dolazila je od strane supersila. Treba sva-

kako istaći činjenicu da uspeh ovakve politike Josipa Broza ne bi bio moguć da obe supersile nisu, prećutno, prihvatale takvu poziciju Jugoslavije, zbog čega su izbegavale da preduzimaju akte koji bi doveli u pitanje aktuelni međunarodni položaj Jugoslavije.

Zahlađenje odnosa Jugoslavije sa SAD s početka 60-ih godina prevaziđeno je intenzivnim političkim dijalogom dve strane, čiji je završni akt predstavljao susret Džona Kenedija i Tita septembra 1963. godine. Narednih godina odnose dve zemlje odlikovala je stabilnost koju nisu bitnije poremetili ni prilično oštar stav Jugoslavije prema američkom vojnom angažovanju u Vijetnamu, niti različita gledišta u odnosu na arapsko-izraelski sukob. Do vidnog poboljšanja u odnosima između Beograda i Vašingtona došlo je krajem te decenije, prvenstveno povodom vojne intervencije u Čehoslovačkoj. Odnosi između Jugoslavije i SSSR-a su se posle nekoliko godina izrazitog zahlađenja početkom 60-ih godina značajno poboljšali. Saradnja između dve zemlje se u narednom periodu iz godine u godinu unapređivala, a stabilnost političkih odnosa nisu u većoj meri ugrozile ideološke razmirice, pa ni smena Nikite Hruščova i dolazak nove garniture na vlast u Moskvi. Događaji u Čehoslovačkoj i vojna intervencija u ovoj zemlji doveli su do drastičnog poremećaja jugoslovensko-sovjetskih odnosa. Ipak, relativno brzo su politička vođstva u Beogradu i Moskvi došli do zaključka da takvo stanje nije u interesu ni jedne ni druge strane, tako da su tokom 1969. preduzeti koraci koji su vodili obnavljanju međusobnog političkog dijaloga i stabilizaciji ukupnih odnosa između dve zemlje.